

Koronakriisin vaikutukset kuvitusosalalla

Kuvittajat ry toteutti jäsenilleen kyselyn koronakriisin vaikutuksista kuvittajien ammatinharjoittamiseen tammikuussa 2021. Kyselyyn saatiin 123 vastausta, mikä muodostaa tilastollisesti merkittävän osuuden (20,5 %) yhdistyksen 599 jäsenestä.

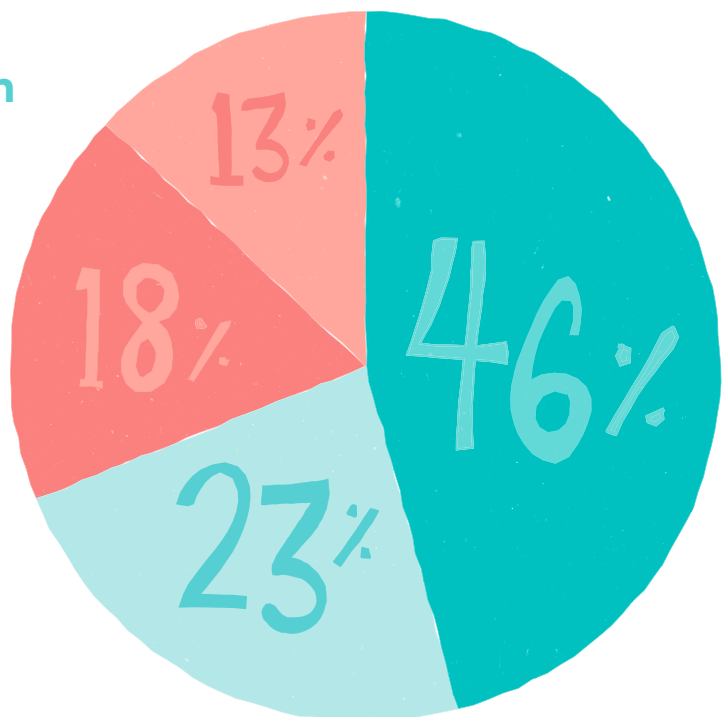
Puolelle kuvittajista vuosi 2020 oli erityisen rankka

Koronakriisin vaikutukset ovat jakautuneet kuvitusosalalla epätasaisesti - hieman alle puolet vastaajista kertoo, että on voinut harjoittaa ammattiaan suunnitellusti tai vähäisin muutoksin. Melkein sama määrä kuvittajia kertoo kuitenkin joutuneensa tekemään merkittäviä suunnitelmienmuutoksia 23 % tai ammatinharjoittamisensa vaarantuneen 18 %. Kuvittajan tilauskirja on riippuvainen asiakasyritysten tilanteesta joka etenkin keväällä aiheutti paljon välillistä haittaa kuvitusosalalle:

” Keväällä tilanne näytti pahalta, kun kaikki tilaajat hiljenivät kerralla. Kesän jälkeen työnteko on kuitenkin taas normalisoitunut.

Miten pystyit toimimaan kuvittaja-ammattissasi koronakriisin aikana vuonna 2020?

- Suunnitellusti tai vähäisin toiminnan muutoksin
- Merkittävin muutoksin suunniteltuun
- Ammattini harjoittaminen on vaarantunut olennaisesti
- Muu

Tilanne elää koko ajan. Keväällä meni moneksi kuukaudeksi kaikki työt. Syksyllä tilanne oli hyvä yhden ison projektin takia.

Tapahtuma- ja näyttelyalojen vaikea tilanne vaikuttaa kuvittajiinkin:

” Kaksi näyttelyä lykätty harmaaseen tulevaisuuteen.

Olen kuvittanut messuständejä, esitteitä ja muita paperijulkaisuja mitä jaetaan tapahtumissa. Nyt kun ei ole tapahtumia, kaikki ne tilaukset on jää saamatta.

”Tilaajayrityksien konkurssit vähensivät liikevaihdon lähes nollatasolle.”

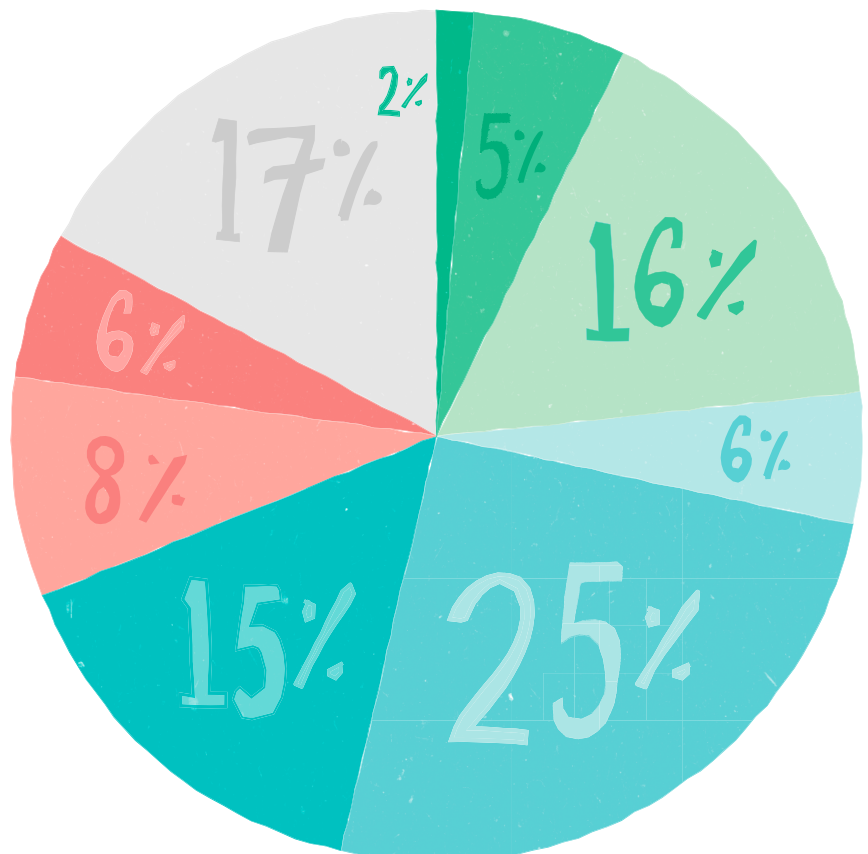
Yli puolen liikevaihto kärsi ja/tai tulot laskivat vuonna 2020

Rankka vuosi näkyi myös viivan alla. Viime vuosi kuritti yli puolta kuvittajista ja heidän yrityksistään taloudellisesti ainakin jossakin määrin. 60 % kysymykseen vastanneesta 102 kuvittajasta kertoo yrityksensä liikevaihdon laskeneen tai tulojensa vähentyneen vuonna 2020. 14 % kyselyyn vastanneista kertoo, että pudotus oli yli 50 % normaaleista tuloista/liikevaihdosta. 50 - 10 % laskusta kertoo 45 % vastaajista. 16 %:lla tulot/liikevaihto pysyivät ennallaan.

Luovat tieto- ja osaamisintensiiviset palvelualat kuten monet kuvituksen alat ovat suhdanneherkkiä ja moniin pienetkin iskut vaikuttavat kovin. Toisaalta asiakasaloista riippuen vaikutukset voivat tulla vasta myöhemmin jälkisuhdanteisina, joten tilannetta on syytä tarkkailla ja tukea herkkää, pientä alaa poikkeustilanteen aiheuttamissa notkahduksissa.

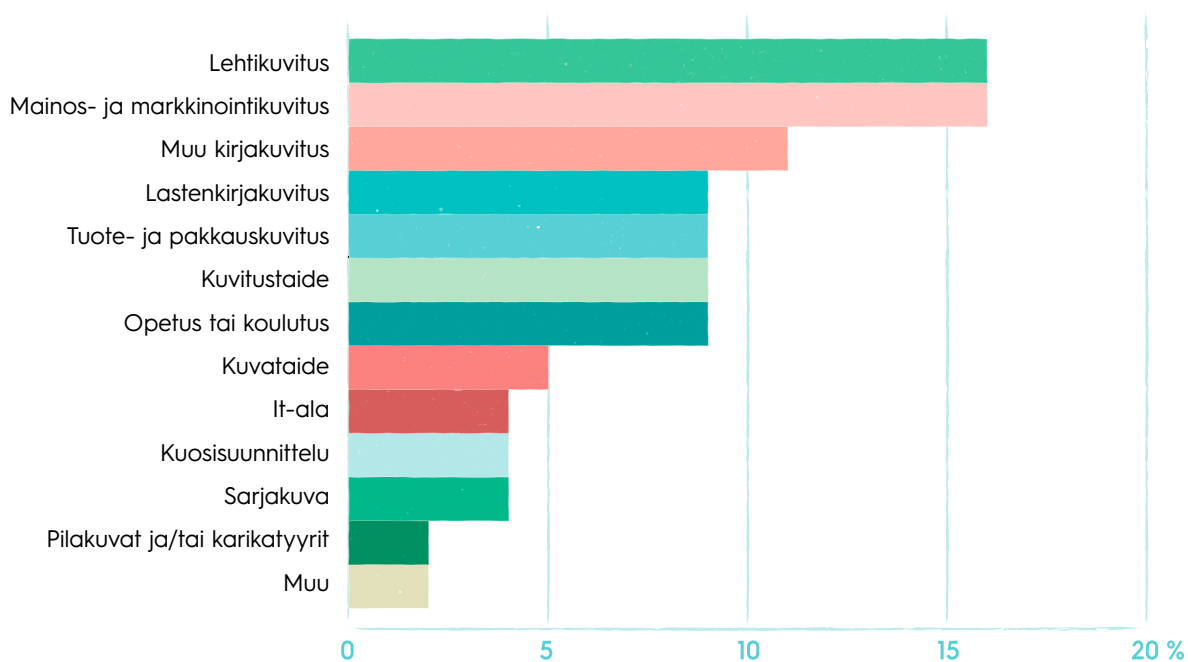
Miten koronakriisi on vaikuttanut keskimääräisiin tuloihisi/yrityksesi liikevaihtoon?

- Noussut yli 50%
- Noussut alle 50%
- Pysynyt ennallaan
- Laskenut alle 10%
- Laskenut alle 25%
- Laskenut alle 50%
- Laskenut yli 50%
- Laskenut yli 75%
- Laskenut yli 100%
- Ei vastausta

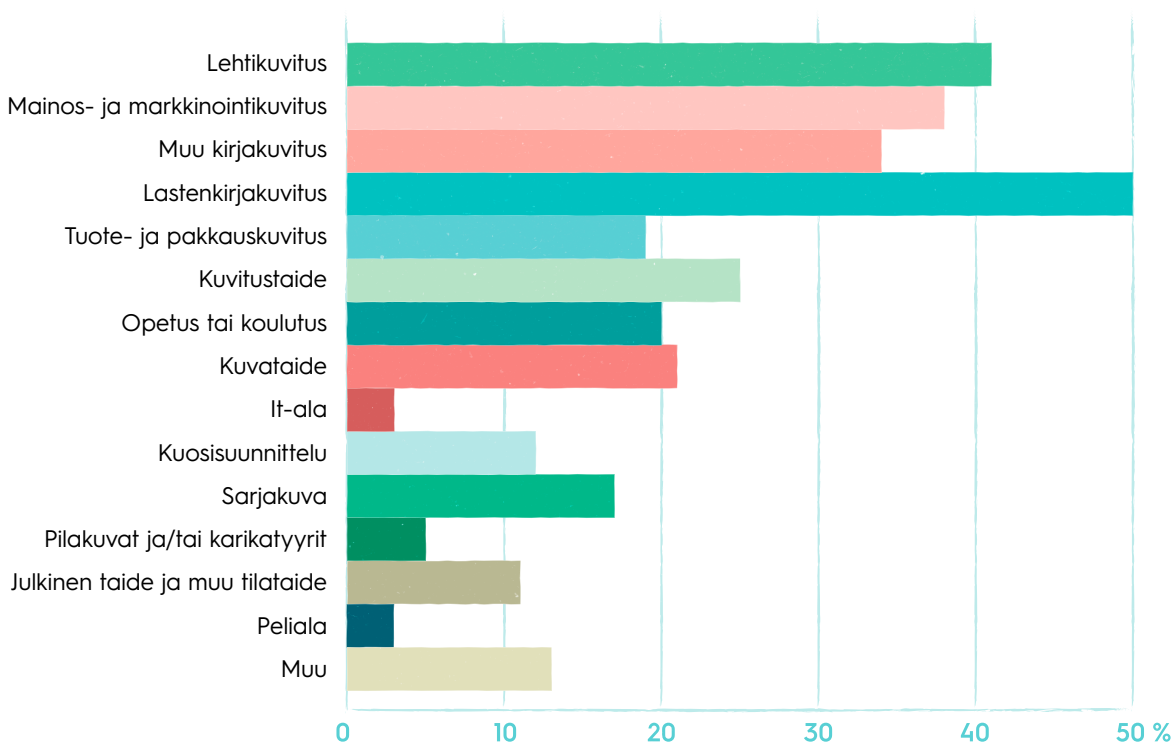

Kuvituksen aloista suurimmat vaikeudet mainos- ja markkinointikuvituksessa ja lehtikuvituksessa

Yli 50 % liikevaihdon/tulojen pudotuksesta kertoivat kyselyssä mainos- ja markkinointikuvituksen ja lehtikuvituksen parissa työskentelevät kuvittajat. Myös tuote- ja pakkauskuvituksen, lastenkirjakuvituksen, muun kirjakuituksen, kuvitustaiteen ja opetuksen ja koulutuksen aloilla kärsittiin tilanteesta voimakkaasti. Maantieteellisellä sijainnilla ei sen sijaan näyttänyt vastausten valossa olevan merkitystä.

Yleiskuva kuvittajien sijoittumisesta eri kuvituksen aloille:

Kevään näkymät ovat varovaisen toiveikkaat

Tähän mennessä monet kuvittajat ovat jo kyenneet sopeutamaan ammatillista toimintaansa korona-aikaan ja vastaukset kevään osalta ovat huojentavia. Viime vuonna toimintansa vaarantumisesta kertoneista enää puolet näkee saman jatkuvan kevätkaudella 2021 - vaikka vaikeassa tilanteessa oleviakin yhä on. Merkittäviä tai ainakin vähäisiä muutoksia monet ovat joutuneet toteuttamaan selvittääkseen ja näkymiin luotetaan maksimissaan puolen vuoden aikajänteellä, mikä tuo ammatinharjoittamisen kuormittavaa epävarmuutta.

” Kevään tilanne on tiedossa apurahan takia. Syksyn tilanne täysin auki.

Tilanne elää ja minulla riittää töitä n. puolen vuoden ajan, joten toimintaani vaikuttaa se miten työllistyn sen jälkeen.

Toivon tilanteen pysyvän nyt vakaana, mutta viime kevään notkahduksen takia en vielä ihan uskalla luottaa tulevaisuudennäkymiin.

Omassa työssäni korona näkyi siinä, että messurajoitusten takia kuosiagenttini joutui kehittämään uusia toimintamalleja myynnin tueksi. Kuosisuunnittelun kysyntä ei vaikuta kuitenkaan vähentyneen, joten uskon, että kuosikuvituksillekin tulee vielä tarvetta, kun asiakkaat ja tekijät löytävät uudet kohtaamispaikat.

Rajoitukset vaikuttavat tilaajiin, koska yhteiskunnallinen tilanne on epävarma asiakkaani eivät halua sijoittaa kuvituksiin. Toisaalta osa asiakkaistani on yrityksiä ja heilläkin menee huonosti, mikä heijastuu ostoihin. Osa pyysi koronan takia alennusta loppusyksystä, minkä takia omat tuntipalkat pieneni, vaikka työtunteja oli.

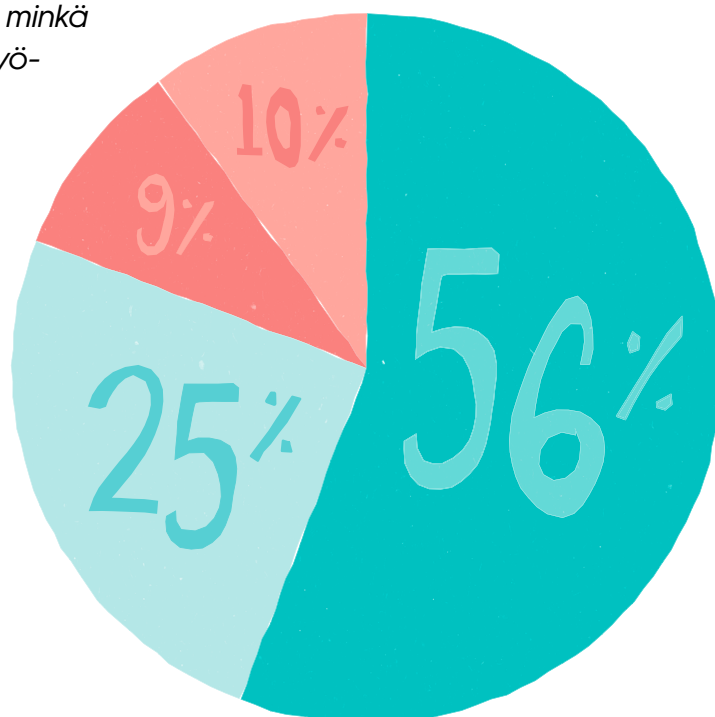
Infografiikka- ja oppikirjakuvituksen parissa kuvittajat jopa hyötyivät tilanteesta ja digiloikasta:

” Töitä oli enemmän kuin aiempina vuosina, osa liittyi suoraan ja osa välillisesti koronaan. Esim. tein tilastografiikkaa sote-alan koronajulkaisuihin ja digioppimateriaalikuviusten kysyntä kasvoi huomattavasti korona-aikana. Tämä vahvistaa omaa asemaani kuvittajana.

”Vaikea arvioida tässä vaiheessa.”

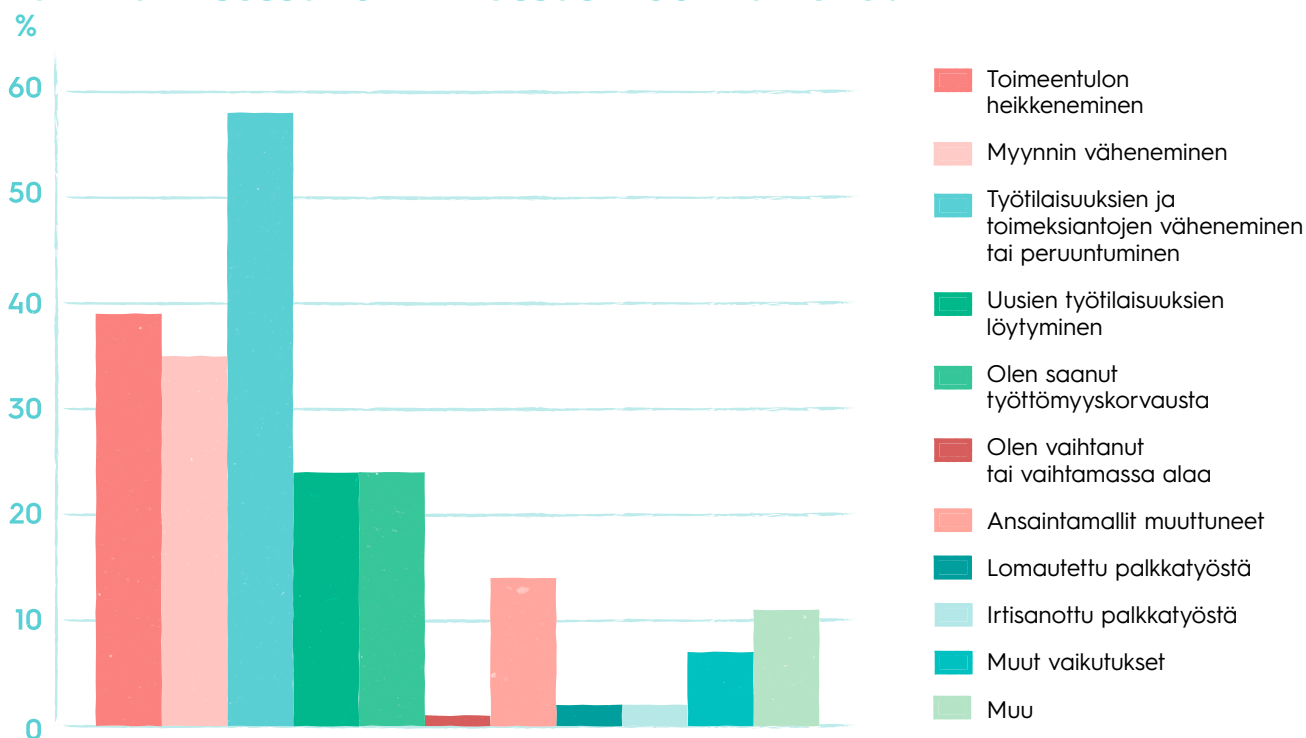
Miten uskot, että pystyt toimimaan kuvittaja-ammattissasi vuonna 2021?

- Suunnitellusti tai vähäisin toiminnan muutoksin
- Merkittävin muutoksin suunniteltuun
- Ammattini harjoittaminen on vaarantunut olennaisesti
- Muu

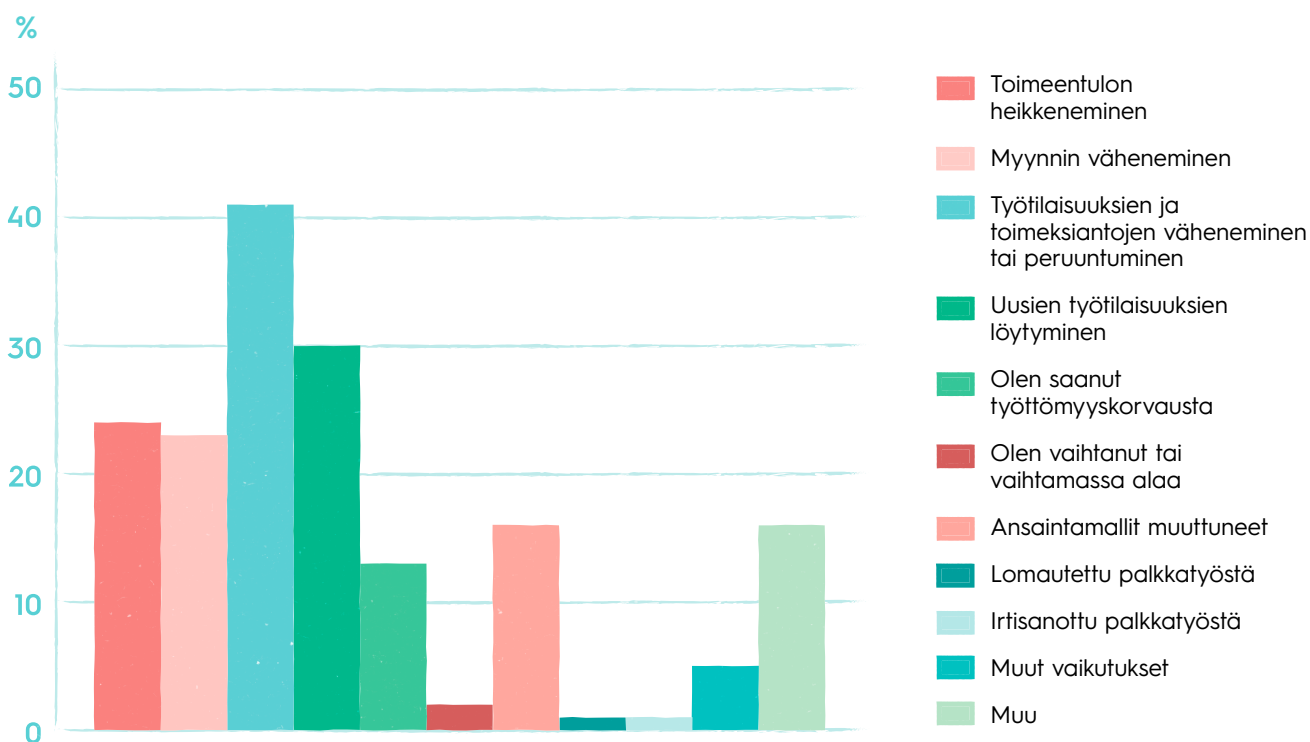

Toimeentulo heikkeni ja myynti väheni - ja tilanne jatkuu

Millä tavalla koronakriisi on näkynyt ammatillisessa toiminnassasi vuonna 2020?

Millä tavalla ennakoit, että koronakriisi näkyy ammatillisessa toiminnassasi keväällä 2021?

Työtilaisuuksien ja toimeksiantojen tasoon ei vieläkään voida luottaa ja 24 % kertoo toimeentulon heikkenemisestä vielä keväällä 2021, vaikka luku on toki parempi kuin vuonna 2020 (39 %) ja toiveikkuutta uusien työtilaisuuksien löytymiseen on jo 30 %:lla. Uusia ansaintamallejakin haetaan, mikä osoittaa hienoa mukautumista vallitsevaan tilanteeseen. Näkymien epävarmuus kuitenkin uuvuttaa ja huolestuttaa kuvittajia.

” Kesä tulee olemaan tiukka koska silloin ei ehkä ole osa-aikatyötäkään.

Aiempina vuosina erilaiset tapahtumat ovat työllistäneet jonkin verran.

Tapahtuma-alalle en tehnyt vuonna 2020 yhtään kuvitusta.

Yli puolet kuvittajista haki ja sai tukea

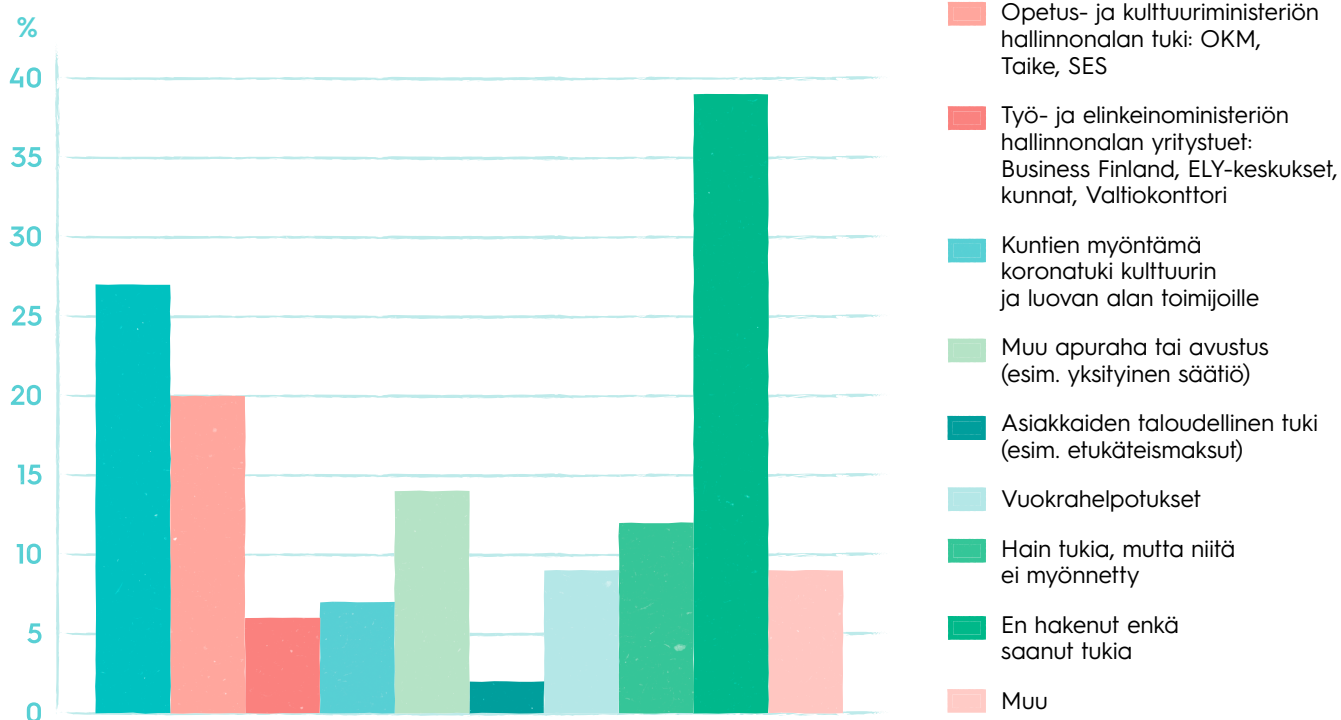
Yleisimmät tuen antajat olivat Kuvittajat ry:n kriisiapurahan (27 %) jälkeen Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalaiset toimijat (20 %), yksityiset tuenantajat esim. säätiöt (14 %) ja vuokrahelpotukset (9 %). Osa (13 %) haki tukea myös kunnilta tai Työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalan toimijoilta.

” Kuvittajilta sekä Taikelta saamani kriisiapurahan avulla sain kuitenkin toteuttaa kuvitusprojektiani kun muita töitä ei juuri ollut tarjolla. Se oli korvaamaton apu.

Sain Kuvittajilta hankinta-apurahan jolla uusi kone nyt pyörii.

Mutta muuten elän lähinnä työttömyyskorvauksen minimiosalla.

Mistä sinä tai yrityksesi olette saaneet koronatuken?

Kuvittajat ennakoivat uhkia ilmassa

” Kuvitusala on **suhdanneherkkä**, pelkään että työt vähenevät jatkossa.

Kuvitusala voi olla sellainen, jossa kriisin **vaikutukset näkyvät viiveellä**, joten vaikutuksia tulisi seurata pidempään.

Markkinointi- ja mainontabudjeteista leikataan tällä epävarmalla hetkellä säästösyistä. Suunnitellut ja tulevat mainos/kuvitustoimeksiannot siirretään tulevaan tai **päädytään halvempiin malleihin (esim. mainonta sosiaalisessa mediassa/ logopankit tai muut valmiskuvat) yksilöllisten tai räätälöityjen tuotteiden sijaan. Todennäköisesti takaisin vanhaan malliin, jossa ostetaan asiantuntijatyötä, on hidasta palata.**

Yritykset käyttävät enemmän kuvapankkeja, budjetit pienentyvät, maksaminen venyy, **tekijänoikeuksista joutuu riitelemään enemmän**, koska yritykset käyttävät hyväkseen kuvittajien ahdinkoa.

Uupumus vaanii varsinkin yksinyrittäjiä ja asettaa toimeentulon vaakalaudalle

” Epävarmuus ainakin omalla kohdallani on lisääntynyt. Työtilaukset loppuivat minulta kokonaan koronan alkaessa, mutta sitten lokakuusta eteenpäin tuli paljon tilauksia, ja tilauksia tulee nyt edelleen. **En kuitenkaan voi mitenkään luottaa siihen että niitä tulisi myös jatkossa joten nyt on miltein pakko ottaa varmuuden vuoksi lähes kaikki vastaan vaikka se tarkoittaakin sitten aikataulupaineita.**

Yhteiset tapaamiset on olleet suuri voimavara, innostuksen lähde ja niistä on saanut tunteen, että kuuluu johonkin. **Nyt ne tunteet ovat vähän kateissa.** On huolia myös taloudesta niin maailmanlaajuisesti kuin ihan omassa kukkarossakin.

Kaikilla aloilla on se uhka, että **ihmiset uupuvat**. Ihmiset nukkuvat huommin kuin ennen. Kaikki stressaavat itsensä ja läheisten terveydestä, taloudellisesta tilanteestaan ja arjen pyörittäminen on vaikeutunut.

Monet taiteilijat ovat herkkiä ja vaihtelunhaluisia ihmisiä, jolloin pelko ja eristyksen aiheuttama monotonisuus saa aikaan **mielenterveyden ongelmia jotka heijastuvat työkykyyn**. Työuupumus on varmaan monella jo nyt tai tulossa. Itse olin 2kk sairaslomalla ja sen jälkeen 3kk puolikuntoisena. Nytkin huomaan että en ole oma itseni vaan helposti väsyvä ja vähemmän tehokas. Koska en ole työsuhteessa vaan tulot koostuvat apurahoista ja free-palkkioista tämä on iso ongelma - **jos en tee töitä, en saa rahaa.**

”Uupumus,
työkyvyn
osittainen
heikkeneminen”

Jotain positiivistakin!

” Ihmiset ovat ostaneet paljon kirjoja ja **lukeminen lisääntynyt** ja tämä on hyvä asia!

Saavutettavuusdirektiivi on itselläni avannut runsaasti uusia työmahdollisuuksia, koska monet asiakkaat uusivat nyt verkkosivujaan ja digipalveluitaan. Myös erilaisten ryhmien tasavertainen huomioinen ja **ympäristönäkökulma** innoittavat asiakkaita päivittämään vanhaa kuvitusmateriaaliaan.

Ihmiskunnan **digiloikan** myötä uudet teknologiat tulevat vihdoin, joten kohta kuvitetaan täysillä **virtuaalimaailmoissa**.

Kuvitusala-faktaa

Kuvitusala on erittäin keskittynyt Uudellemaalle. Kyselyyn vastanneista Helsingin kertoi kotipaikakseen 44 %. Uudella- maalla asuu vastaajista yhteensä 61 %. Pirkanmaalta löytyy toinen keskittymä (11 %). Kyselyyn vastanneista 67 % oli iältään 30–50-vuotiaita - suunnilleen puolet kummallakin kymmenellä.

Kuvitustyölle on tyypillistä, että se ei välttämättä muodosta kuvittajan täyttä toimeentuloa. Kyselyyn vastanneista kuvittajista 52 % vastaa saa yli puolet toimeentulostaan kuvitustyötä. Yli 75 % osuuteen pääsee 37,5 % vastaajista.

Kuvittajilla kokonaistulot jäävät jälkeen suomalaisten keskituloista. Noin puolet vastanneista kertoo vuosituloikseen alle 20 000 euroa (vuonna 2020). Intohimolalla eletäänkin urbaanisti mutta vaatimattomasti ja elämänlaatuun panostaen; alan vastuullisten arvojen mukaisesti. Alalla on totuttu koronakriisin vaatimaan itsenäiseen etätyöhön, mutta tilauskalenterin tyhjeneminen keväällä oli monelle paha paikka.

”Tilaukskalenterin tyhjeneminen keväällä oli monelle paha paikka.”

Lisätietoa:

Toiminnanjohtaja (vs)
Asta Boman-Björkell
asta.boman@kuvittajat.fi
050 567 8434

THE ASSOCIATION
OF ILLUSTRATORS
IN FINLAND

KUVITTAJAT